

GUDARI KEMENTSUA

Orixe bai izan zala Goiria gizona: Gudari kementsua.

Irurogei ta amairu urtekoa zala il zan, Jaungoikoaren eskuetan. Euzkadi'ren alde ainbeste urtetan egin ebazan alegiñak eta artu ebazan samiñakaitik bere gizarte-onoimenen saria artzera joan jaku.

* * *

Bere gorputza arnasa barik geratu zala jakitean, biozkada aundia artu genduan. Bere eriotza aurten, Kurutzetako gaisotegian jazo da, dagonillaren amai-kagarren egunean. Sano samindurik geratu ziran bere emazte ona eta bost seme-alaba gizatsu ta beargin zintzoak.

Nork ez daki gizaldi onen ogei ta amargarren urtetik berroigeigarrenera odoletan agertu zala Euzkadi, España'ko erkal edo errepublika-zaleak Franco'ren indarra nazi ta faszista gudarosteen indarrak lagun ebezala egin jaken gudaldian?

Euzkadi'k deitu eutson orduan mutil gazte zan Garai gizonari Otxandiano izena eroian talde adoretuan aberria aldezteko. Euzkadi'ren alde Goiria gudan egoan artean ni Galizia'ko Ikastetxean egon nintzan Jainko-Iztia ikasten eta eurak guda-zelaietara joan ziranean, bakar gelditu nintzan.

Gogoan daukat zelako ekiñaldiak egin ebezan gure gudariak Lemoa-atxa ber-arrapatzeko. Udabarrria sartua zan, udearen asierea. Egunak argiak eta luzeak ziran eta Franco'ren aldekoak ordu luze orreik artzen ebezan euren ekiñari jarraitzeko Euzkadi'ren aurka.

Biotz-ikara aundiak emoten euskuezan gure gudarien ekintza barriak. Adibidez Lemoa-atxean egiten ebena: Gora igon, ganera eldu eta kementsu artu, arerioak ain ugariak izan arren.

Baiña, ene! Udako egun argi areitan ikaragarriak ziran alemanen tramankulu aundiak eta egazkin aundien dunbadak. Atzeratu egin bear. Izkillu bardiñak izan ba'litzaz ikusiko eben arerioak zelakoak ziran euskaldunak. Baiña Lemoa-atxean ainbat gudari adoretzuk emon eben bizia aberriaren alde!

Goiria gudaria ez zan il, baiña zauri sakonak artu eta odola ugari isuri bai. Gero atxillotu egin eben eta espetxeratu. Kartzelan lenengo osaketak egin eutsoezan baiña ardura aundi barik, burdin-zatiak gorpuztean itzita. Orreik be eriotzea aurreratzeko zioa izan ziran.

* * *

Galdakao'ko gaisotegi barrian asteak eroiazala, etxera ekarri eben eta gogoia emoteko berbak esan arren, gizajoa, ezin osatu burdin-zatiak barruan zira-la! Kurutzetara eroan eben gero eta an kendu eutsoezan burdin-zati orreik, baiña ezin izan zan eriotzea atzeratu eta Euzkadi'ren odol autorleak gaur eskin-tzen dautsogun omena irabazi eban.

* * *

Bere bizitzan gizon alaia izan zan, bola-jokoan trebea, musean ospetsua.

Zoriona izan dagiala gudari ta jolas eta kirolari ospetsuak.

LETONA'k

